

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Forslag til vern av

**Bjørnstadfjell, Fossbufjell, Heddeviksfjell,
Hækjenkleiv, Kviteflogi, Rosstøl, utvidelse av
Reismyr, utvidelse av Svingervann, utvidelse
av Vardeheia, Vassvann og Åslandsøya-
Kjeøya naturreservater.**

**Bygland, Åmli, Gjerstad, Kristiansand og
Tvedestrand kommuner**

Aust-Agder og Vest-Agder fylker

Utkast til verneplan for skog

Høringsutgave Mai 2017

Innhold

Høring av verneplaner for elleve naturreservater i Aust-Agder og Vest-Agder fylker	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	4
Verneform	4
Verneplanens omfang	4
Hva medfører vernet?	5
Forskrifter og restriksjonsnivå	5
Generell kommentar til verneforskriften	5
Inngrep	5
Planter	6
Dyreliv	6
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsel og forvaltningsplaner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Verneprosessen	8
Kunngjøring – oppstart av verneprosess	8
Viktige endringer etter høringen	8
Sammendrag og vurdering av innkomne innspill	8
Høring og videre prosess	14
Beskrivelse av områdene	14
Bjørnstadfjell	14
Fossbufjell	17
Heddeviksfjell	20
Hækjenkleiv	25
Kviteflogi	28
Rosstøl	33
Åslandsøya-Kjeøya	37
Vassvann	41
Svingervann	44
Utvidelse av Vardeheia (Simontoheia)	48
Utvidelse av Reismyr	52

Høring av verneplaner for elleve naturreservater i Aust-Agder og Vest-Agder fylker.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder sender med dette forslag til verneplan for opprettelse av elleve nye naturreservat og en utvidelse av eksisterende naturreservat på offentlig lokal og sentral høring. Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Navn	Kommune	Areal i daa
Bjørnstadfjell	Gjerstad	833
Fossbufjell	Gjerstad	3 751
Heddeviksfjell	Bygland	438
Hækjenkleiv	Åmli	809
Kviteflogi	Bygland	7 290
Reismyr (inkl. eksisterende)	Åmli	1384
Rosstøl	Tvedestrand	210
Svingervann (inkl. eksisterende)	Kristiansand	1 974
Vardeheia (inkl. eksisterende)	Åmli	20 422
Vassvann	Kristiansand	234
Åslandsøya og Kjeøya	Åmli	588

Uttalelser til verneforslagene sendes skriftlig til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder innen 7.7.2017.

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 2017 er nær 2,9 % av den produktive skogen i Norge vernet (regjeringen.no, 2016) og dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk "Evalueringen av skogvernet i Norge" (Framstad mfl. 2002). Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli

gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.06.2009.

Alle verneforslagene som er presentert her er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e). Verneforslagene som gjelder opprettelse av Bjørnstadfjellet, Fossbufjellet, Heddeviksfjellet, Hækjenkleiv, Kviteflogi, utvidelse av Reismyr, Rosstøl, utvidelse av Svingervann, utvidelse av Vardeheia, Vassvann og Åslandsøya-Kjeøya naturreservater har ulikt antall grunneiere. Bjørnstadfjellet og Fossbufjellet eies av Statskog. Heddeviksfjellet, Kviteflogi og utvidelsen av Vardeheia har flere grunneiere, mens Hækjenkleiv, utvidelsen av Reismyr, Rosstøl, utvidelsen av Svingervann, Vassvann og Åslandsøya-Kjeøya har en grunneier hver.

Naturfaglige registreringer

Naturkvaliteter og verneverdier i ni av de foreslåtte verneområder (Hækjekleiv, utv. av Reismyr, ut. av Vardeheia, Åslandsøya-Kjeøya, rosstøl, utv. av Svingervann, Vassvann, Bjørnstadfjellet og Fosbufjellet) er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratet sine prosjekter «Frivillig vern». Faktaark for alle områdene er publisert i skogdatabasen NARIN (<http://www.borchbio.no/narin/>). Kviteflogi og Heddeviksfjellet er kartlagt i forbindelse med et prosjekt om kartlegging av verdifull løvskog i Aust-Agder i 2011. I rapportene beskrives naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning og det gis beskrivelse, avgrensing og en verdivurdering av kjerneområder/ nøkkelbiotoper. Verdivurderingen tar utgangspunkt i fra en rekke kriterier som urørthet, død ved, forekomst av gamle trær, variasjon, rikhet, arrondering og forekomst av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets standardmal for vurderinger for verneområder.

For nærmere beskrivelse av områdene og de naturfaglige registreringene for hvert enkelt område, se beskrivelse av områdene på slutten av høringsdokumentet.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Fylkesmannen mener at naturreservat er den mest aktuelle verneformen for det området som er tilbudt for vern. Området tilfredsstiller etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat. Verneformålet i de foreslåtte naturreservater bygger på at det i størstedelen av områdene skal skje en friutvikling. En fri utvikling innebærer at de naturlige økologiske prosessene i skogen skal kunne finne sted uforstyrret.

Verneplanens omfang

Verneforslagene for både Bjørnstadfjell naturreservat (omfatter 833 daa) og Fossbufjell naturreservat (omfatter 3751 daa) ligger i Gjerstad kommune og er avsatt i kommuneplanens arealdel til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område). Verneforslaget for Rosstøl naturreservat omfatter 210 daa i Tvedestrand kommune og ligger i kommuneplanens arealdel avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område). Verneforslagene for Heddeviksfjell naturreservat og Kviteflogi naturreservat omfatter henholdsvis 438 daa og 7290 daa, og ligger i

Bygland kommune, avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område). Verneforslagene til Hækjenkleiv naturreservat omfatter 809 daa og utvidelse av Vardeheia naturreservat omfatter 1156 daa, ligger i Åmli kommune og avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) i kommuneplanen. Vardeheia vil da til sammen omfatte et vernet areal på 20 422 daa. Utvidelsen av Reismyr naturreservat omfatter 931 daa (totalt verneareal 1384 daa) og ligger avsatt i Åmli kommune sin kommuneplan til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) samt hytteforbudssone. Åslandsøya og Kjeøya naturreservat omfatter 588 daa og ligger avsatt i Åmli kommuneplan til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) samt fritidsbustad. Begge områdene i Kristiansand kommune, utvidelsen av Svingervann naturreservat omfatter 569 daa (til sammen vernet areal tilsvarende 1974 daa) og Vassvann naturreservat (omfatter 234 daa) ligger avsatt i kommuneplanen til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område).

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil på grunn av verneformålet få konsekvenser for bruken og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking og lignende aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Forskrifter og restriksjonsnivå

Fylkesmannen har utarbeidet et forslag til verneforskrift for hvert enkelt område. Her er det forsøkt å gjøre tilpasninger i samsvar med de opplysningene vi har fått om brukerinteressene i området etter kunngjøring om oppstart av arbeidet med verneplanen. Nye forhold som blir kjent om det enkelte verneområde og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen kan medføre at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften etter høringsperioden er utløpt. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med innspill til den aktuelle verneforskriften. Mulighet for justering av verneforskriften må vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generell kommentar til verneforskriften

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hva vernet innebærer med hensyn til hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt

å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidpunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier med mer.

Gjennom verneprosessen vil Fylkesmannen vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil bli avmerket i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål ut over uttransport av felt storvilt. Fylkesmannen minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor ofte bort.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planter

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i reservatet. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell fugle- og dyrelivsfredning i naturreservatet. Det er likevel åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk i området.

Friluftsliv

Ferdseil til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning og bruk av hest og kjerre forbudt utenom på stier og veier som er markert på kartet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Noen få telt eller en skoleklasse anses ikke å være større arrangement. Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7, punkt 4 som viser til at tilretteleggingstiltak og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter kan tillates etter søknad dersom det ikke er i strid med vernevedtaket. Gjennomføring av en ordinær befarings med en skoleklasse som ikke krever noe nærmere tilrettelegging vil ikke være søknadspliktig, jf. vurderingen over.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatet. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservatet forbudt. Tradisjonelt er reservatet benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av

verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det skal oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes dersom det er nødvendig.

Det vil også kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier som går gjennom det foreslåtte verneområdet. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsel og forvaltningsplaner

Verneformålet i naturreservatet er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv i området. Området skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep og gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte artsmangfoldet i det foreslåtte verneområdet er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegunstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det være nødvendig å gjennomføre skjøtsel, og det åpnes derfor også for dette i verneforskriften.

I utkast til verneforskrift åpnes det for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatet.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av området som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp informasjonstavler om gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for verneområdet.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Vesentlig samfunnsinteresser forstås som tiltak av nasjonal betydning.

Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for Tveiteråsen naturreservat vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere i eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som er en følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne før vernesaken sendes på høring. Det jobbes med å forhandle frem avtale med berørte grunneierne som

har tilbudt areal for frivillig vern i dette området. Avtale om erstatningssum forventes å være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningsnivået er avtalt, vil summen bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Kunngjøring – oppstart av verneprosess

Fylkesmannen meldte oppstart på verneprosessen i 28.3.2017. Kunngjøringen skjedde ved at det ble sendt ut brev til kommunene, Aust-Agder fylkeskommune, Vest-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen, Agder Energi, Språkrådet, Statnett, Forsvarsbygg, Direktoratet for mineralforvaltning, aktuelle lokale lag og foreninger, samt berørte parter. Melding om oppstart av verneplanarbeidet ble også annonsert i Agderposten, Fædrelandsvennen, Åmliavisa og Setesdølen. Det kom inn 16 skriftlige innspill meldingen om oppstart.

Viktige endringer etter høringen

Kviteflogi naturreservat er blitt utvidet mot nord, se vedlagte vernekart. Reismyr naturreservat er utvidet rundt eksisterende naturreservat, se vedlagte vernekart. Begge disse utvidelser er gjort med bakgrunn i en forbedring av verneverdig areal og avgrensing.

Verneforskriften for Reismyr naturreservat er endret og en del punkter fra eksisterende forskrift er endret. Samtlige grunneiere av eksisterende naturreservat har fått informasjon om dette og har mulighet til å uttale seg. Reismyr er blitt utvidet med 250 daa, dette fordeler seg på hver side av eksisterende myrreservat og vil skape en god arrondering, samtidig som mere av myrsystemet vil bli vernet. Fylkesmannen har vurdert dette som svært positivt for vernet.

Alle verneforskrifter er oppdatert til nyeste standard og punktet om sykling og ridning på sti avmerket på kartet er vurdert i alle forskrifter. I Svingervann er dette punktet tatt ut. Dette skyldes vedtak som er nylig er gjort for eksisterende Svingervann naturreservat og Fylkesmannen vil i løpet av høringsperioden vurdere om forbudet skal videreføres sammen med Kristiansand kommune.

Sammendrag og vurdering av innkomne innspill

Innspillene som kom inn til oppstartsmeldingen er sammenfattet og vurdert nedenfor.

Språkrådet har ingen kommentarer til navnene Kviteflogi, Reismyr, Rosstøl og Fossbufjellet.

I brevet fra Fylkesmannen stod det både Heddeviksfjellet og Heddeviksfjell, språkrådet tilrår Heddeviksfjell da dette navnet er eneste godkjente skrivemåte for naturnavnet.

Hækjenkleiv er ikke registrert i SSR, men sammensetningene Hækjenkleivfjella, Hækjenklevdalen og Hækjenkleivmyrane er registrert i området og derfor er der ingen merknader til navneforslaget.

I brevet fra Fylkesmannen stod det både Vardehei og Vardeheia. Språkrådet anbefaler Vardeheia og har ingen merknader til navnet videreføres.

For Åslandsøya-Kjeøya anbefales det i stedet Åslandsøya og Kjeøya.

Svingervann som skrivemåte for naturreservatet er der ingen merknader til, men Fylkesmannen bør vurdere et nytt navn så som Svingervann og Grindlandsheia naturreservat.

Vassvann er en godkjent skrivemåte og Språkrådet har bedt Kartverket om å reise formell navnesak for dette navnet.

Bjørnstadfjellet er godkjent skrive måte Språkrådet har bedt Kartverket om å reise formell navnesak for dette navnet.

Forsvarsbygg har en generell kommentar til verneforskriftene om at følgende bestemmelse under de generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene tas inn i verneforskriften:

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- *Landing og start med forswarets luftfartøy.*

Denne unntakelsen i ferdselsbestemmelsen ble også tatt inn i alle verneforskrifter ved vern i 2016.

Norges Jeger og Fiske Forbund Aust-Agder ønsker i innspillet sitt at forskriftene for naturreservatene åpner for jakt og fiske, samt transport av hjortevilt under jakt og ettersøk. Dessuten ønsker de lov til å lage bål av dødt virke fra bakken innenfor gjeldende lovverk.

Bane Nor har ingen merknader

Kartverket påpeker at navnet Hækjenkleiv ikke finnes i Sentral stedsnavnregister (SSR). Videre er heller ikke Heddeviksfjellet registrert i SSR, men derimot Heddevikfjell. Vardeheia er registrert i SSR men ikke i Åmli kommune og sammen gjelder Bjørnstadfjellet som ikke er registrert i Gjerstad kommune. Kartverket anbefaler også at navnet Åslandsøya-Kjeøya skrives uten bindestrek, men som to stedsnavn.

Nils og Bjørg Hammer har noen kommentarer til området på Heddeviksfjell:

- Avgrensning kan diskuteres. Populær badeplass på utsiden av veien bør ikke være noe problem.
- Det står et Kulturminne like utenfor området (nedenfor veien) som ble brukt til taubane-drift av tømmer (evt. lauving). Om tilsvarende feste ennå finnes på toppen av heia vites ikke. Dette bør vurderes ivaretatt hvis det ikke er gjort før.
- Vi har fortsatt avtale med Jon T. Klepsland om skjøtting av området og vi har vært godt fornøyd med arbeidet hans. Det eksisterer også en forvaltningsplan fra 2009 for Heddeviki som han har skrevet.

Jeg ser av faktaarket at «Lokaliteten bør avsettes til fri utvikling uten inngrep», bortsett fra mulig fjerning av gran. Gjelder dette også slåttenga eller bare skogsområdet? Jeg trodde mye av poenget med den årlige slåttenga og fjerning av trær i randsonen var å gi Søstermarihånd m.fl. bedre lys og livsvilkår? Slåttenga bør vel fortsette? Og da må verneforskriftene reflektere dette slik at offentlig støtte til skjøtting kan videreføres. Jeg ser av naturmangfoldsloven at det er forvaltningsmyndigheten som i så fall kan inngå skjøtselsavtale med andre.

- Det står en eldre høyløe i Heddevika. Et eventuelt vern må ikke vanskeliggjøre eller fordyre vedlikehold evt. riving/brenning av denne.

Kai Berggren har samlet og registrert sommerfugler i Heddeviksfjellet siden 1997 og til og med 2016. Det er brukt lysfeller ved et par anledninger. Det er registrert et stort mangfold.

NIBIO har forsøksfelt i to av områdene: Bjørnstadfjellet og Kviteflogi. De ber om at det i verneforskriftene blir tatt høyde for bruken av feltene.

Kviteflogi: Det dreier seg om et proveniensforsøk med rumensk gran plantet 1969 med 12 rumenske, tre tyske og en norsk proveniens. Deler av det samme materialet ble plantet i Orkdal. Vi har brukt disse proveniensene i kortidsforsøk på Hoxmark (Ås, Akershus), Reiersøl (Froland, Aust Agder) og Stiklestad (Verdal, Nord Trøndelag). Siste revisjon med målinger av høyde og diameter og registrering var i 1984. Feltet bør etter NIBIOs mening beholdes for observasjon av sørlige provenienser i endret klima, eventuelt for materialer til en alternativ nullgenerasjon foredlingspopulasjon (selv om denne er prioritert til baltisk/hviterussisk gran).

Forsøket var opprinnelig tenkt å vare i 20 år, men kan fortsatt gi informasjon om det blir målt/bedømt.

Det at feltet er et proveniensforsøk med ikke-lokale provenienser kan selvfølgelig være negativt for miljøforvaltningen i en verneprosess? Vi vil likevel ha muligheten til å følge opp feltet i henhold til den opprinnelige hensikten med forsøkene, slik vi har antydnet ovenfor.

Bjørnstadfjell: Et forsøksfelt med gjenvekst for løvtrær i blanding med bartrær. Har holdt på siden 1975. Fem ulike ruter med behandlinger er i forsøksfeltet. Hver rute er 25x25 meter, 5 meter kapp mellom hver rute. Det er ikke plantet fremmede arter inn i feltet. NIBIO vil gjerne bevare feltet for videre forskning.

Aust-Agder fylkeskommune er svært positive til frivillig vern av skog i Aust-Agder, å oppfordre til at verneforskriftene vil ivareta friluftslivsinteresser, inkludert jakt- og fiskeinteresser i områdene.

Kristiansand kommune kan ikke se at verneplanene ligger i områder som er lagt ut for utbygging, men dette vil de se nærmere på innen vernevedtaket. Videre kommenterer kommunen at friluftsliv er viktig i flere av områdene som er på oppstart og at en ønsker at ivareta denne muligheten også etter vernet.

Åmli kommune kommenterer at Åmli har vernet skog i et stort omfang og mener at ved vern av nye områder i Åmli bør det stilles de strengeste kravene. Videre ser de gjerne at registreringene gjort av Biofokus legges tilgjengelige ved høringen. Kommunene vil kommentere skogbruksinteressene på høringen.

Agder Energi Nett AS kommenterer at der er anlegg i to av områdene; Heddeviksfjell og Åslandsøya-Kjeøya. Bestemmelsene i forskriften ønskes derfor ikke svekket i forhold til:

Tinglyste rettigheter/skjønn videreføres.

- Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, herunder rett til å rydde alt skogvirke som vokser opp i ryddebeltet samt rett til å foreta sikringshogst utenfor ryddebelter der dette anses som farlig for anleggene.
- Oppgradering/fornyning av kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt.
- Nødvendig transport i terrenget med nødvendig motorisert kjøretøy for å komme frem til anleggene, både i byggeforbudsbeltet og utenfor.

Direktoratet for mineralforvaltning at det kun er i Kviteflogi det er registrert kjente mineralressurser. Hamre kobbergruve (nedlagt) ligger innenfor området, men har ingen økonomisk interesse per i dag, men kan være et GEO turisme-mål.

Tvedestrand kommune har kommentert at de ønsker en justering av vernegrensen. Grunnen er at dagens skogsbilvei fra Rosstøl og sørover har behov for opprusting for å kunne tilfredsstille dagnes krav til landbruksvei. Stigningsforholdene på dagnes vei er ikke ideelle og i et opprustingsprosjekt er det høyst aktuelt at traseen i denne bakken opp til Rosstøl fra sør må legges om for å komme innenfor akseptable stigningsforhold. Opprustingen ansees som nærmest umulig om vernegrensen forblir i veikanten av eksisterende vei.

Bygland kommune har i innspillet sitt kommentert at vernegrensen for Heddevikfjell ikke bør gå helt ned til fylkesvegen av hensyn til utviding/endring/rassikring m.m. av veien i fremtiden, samt at områder som er greit tilgjengelige for skogproduksjon bør tas ut.

Vest-Agder fylkeskommune ønsker i sitt innspill at friluftslivsinteressene skal ivaretas på en svært god måte i spesielt utvidelsen av Svingervann. Området ligger tett på store befolkningskonsentrasjoner i Vågsbygd og området er tidligere blitt kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde i Vest-Agder med høy score på blant annet Bruk og Opplevelseskvaliteter. Vest-Agder fylkeskommune ønsker at det i forskriften bør være mulig å merke og tilrettelegge nye stier og turveier, etablere samlingsteder/leirsteder og gapahukområder, ta ved til bål, sykle og slå opp telt m.m. I tillegg ønsker de at det åpnes opp for at det kan arrangeres organiserte arrangement som orienteringsløp, natur- og kulturturer, fellesturer i regi av frivillige lag og foreninger m.m. uten at det trengs tillatelse fra vernemyndigheten.

Fylkesmannens kommentarer til innspillene

Språkrådet

Fylkesmannen ser at vi har skrevet Heddevikfjell på ulike måter og vil anbefale at vi videreføre Heddevikfjell som navn på naturreservatet. Hækjenkleiv vil bli navnet på naturreservatet og navnet på eksisterende naturreservat Vardeheia bevares ved utvidelsen.

Fylkesmannen har fått kommentarer fra både Språkrådet og Kartverket angående navnet Åslandsøya-Kjeøya og anbefales at bruke Åslandsøya og Kjeøya i stedet. Vi vil anbefale at endre navnet til Åslandsøya og Kjeøya naturreservat.

Språkrådet sin kommentar på endring av navnet på eksisterende Svingervann til Svingervann og Grindlandsheia naturreservat har Fylkesmannen vurdert å beholde eksisterende navn. Vi vil vurdere navnet ved en ytterligere utvidelse.

Vassvann, Reismyr, Fossbufjellet, Kviteflogi, Rosstøl og Bjørnstadfjellet beholder navnene sine.

Forsvarsbygg

I § 6 (**generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene**) er det nevnt at landing og start med forsvarets luftfartøy er tillat, derfor mener Fylkesmannen at kommentaren til Forsvarsbygg er ivaretatt.

Norges Jeger og Fiske Forbund Aust-Agder

Det er tillatt med jakt og fiske i alle de foreslåtte verneområder og uttransport av hjortevilt med lett beltekjøretøy jf. § 6 punkt b). Videre er det lov å lage bål med tørrekvist fra bakken eller medbrakt ved etter gjeldende lovverk i alle verneområdene.

Kartverket

Fylkesmannen har tatt kommentarene fra Kartverket opp til vurdering å endre Heddeviksfjellet til Heddevikfjell, videre endres navnet Åslandsøya-Kjeøya til Åslandsøya og Kjeøya. Hækjenkleiv, Vardeheia og Bjørnstadfjellet bevarer navnene sine. Vardeheia er et allerede eksisterende naturreservat og etter Språkrådet sin vurdering, bør Hækjenkleiv gå bra som navn. Dette gjelder også Bjørnstadfjellet.

Nils og Bjørg Hammer

Hva angår avgrensning og kulturminne kan vi diskutere, men er tror ikke det er noe problem. Fylkesmannen vil invitere grunneiere av Heddevikfjell til et møte, hvor forskrift og avgrensning kan være tema. Deler av området, inkludert slåttemarka, er i aktiv skjøtsel i dag. For de skjøtselsbetingete områdene vil Fylkesmannen kunne inngå en skjøtselsavtale som vil sikre fortsatt mulighet for aktiv skjøtsel og tilskudd gjennom Miljødirektoratets tilskuddsordninger. Det er et stort ønske fra vår side å opprettholde den skjøtselen som pågår i området. Fri utvikling gjelder for skogarealene. Høyløen i Heddevika vil selvfølgelig kunne vedlikeholdes eller rives jf. § 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene, punkt d om vedlikehold av eksisterende bygninger.

Kai Berggren

Fylkesmannen takker for innspillet og anbefaler at du søker forvaltningsmyndigheten om tillatelse til å samle og registrer sommerfugler fremover. Fylkesmannen setter pris på denne registreringen som har vart over mange år. Vi vil behandle hver enkel søknad i hvert område og vurdere belastningen. Det har tidligere blitt gitt tillatelse til dette i andre reservater.

NIBIO

Fylkesmannen var ikke kjent med at NIBIO hadde forsøksfelt i to av områdene. I forhold til Bjørnstadfjell har Fylkesmannen vurdert at det kan la sig gjøre å opprettholde forsøksfeltene ettersom det ikke er plantet inn fremmede arter. Fylkesmannen vil gjerne ha en dialog med NIBIO om hvordan feltene utvikles på sikt. Feltet på Kviteflogi anser Fylkesmannen som vanskeligere å opprettholde. Fylkesmannen er i utgangspunktet ikke interessert i å ha fremmede provenienser innen vernet område. Trærne har en alder som tilsier at spredning til omkringliggende områder er en aktuell problematikk. Fylkesmannen ønsker ikke spredning av gran i edellauvkogsområde og ønsker en dialog om avvikling.

Aust-Agder fylkeskommune

Fylkesmannen vil selvfølgelig ivareta friluftsinnteresser inkludert jakt- og fiskeinteressene i områdene.

Kristiansand kommune

Ut ifra det Fylkesmannen er kjent med, ligger ingen av de to områdene som det er meldt oppstart på i Kristiansand kommune i potensielle utbyggingsområder. Fylkesmannen vil ivare friluftslivsinteressene i områdene.

Åmli kommune

Fylkesmannen er godt klar over at mye skog er vernet ved frivillig vern i Åmli kommune i de siste årene. Fylkesmannen vurderer hvert enkelt tilfelle som blir tilbudt og verner det som vi sammen med Miljøverndirektoratet mener er verneverdig. De biologiske registreringene som er gjort kan oversendes kommunen ved ønske om dette.

Tvedestrand kommune

Fylkesmannen skal ta endring av vernegrensen opp med grunneier og AT-skog i høringsperioden. I utgangspunktet er Fylkesmannen skeptisk til å ta ut et så pass stort areal. Det vil påvirke verneverdiene for området betraktelig og i kartleggingen som er gjort av Biofokus er arealet som ønskes tatt ut vurdert som verneverdig.

Agder Energi Nett AS

Det ligger ledninger i to av områdene som er meldt oppstart på og Fylkesmannen har satt inn standard tekst i verneforskriften som skal tilfredsstillende ønsket fra Agder Energi. I **§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene, punkt d) Nødvendig motorferdsel** i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten. **§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, punkt g) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger** som ikke faller inn under § 4, og **h) Nødvendig motorferdsel** i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering/fornyelse av kraftledninger.

Bygland kommune

Fylkesmannen har tatt innspillet med videre og skal i dialog med grunneiere se hvordan grensen blir. Fylkesmannen har forståelse for behovet for evt. utvidelse av vegen m.m.

Direktoratet for mineralforvaltning

Fylkesmannen mener ikke at et evt. GEO turisme – mål innen verneområdet vil forringe verneverdiene i området og når ikke Hamre kobbergruve er i drift forstår Fylkesmannen det slik at et vern i området ikke er noe problem for Direktoratet for mineralforvaltning.

Vest-Agder fylkeskommune

Fylkesmannen er klar over at området er et viktig bynært friluftsområde og ønsker at det fortsatt skal være tilgjengelig for bruk av allmenheten. Men hensyn til opprettelse av leirsted/gapahuk/etablering av nye stier m.m. vil måtte tas gjennom dispensasjonssøknad. Merking og vedlikehold av eksisterende stier vil være tillatt. Normalt gis det tillatelse til brenning av bål med tør kvist og medbrakt ved. Angående bruk av sykkel innen området vil vi vurdere det på eksisterende stier. For lignende områder gis det dispensasjon for organiserte arrangementer såfremt det ikke kommer i konflikt med verneverdiene. For bynære verneområder vil Fylkesmannen prioritere å utarbeide en besøksstrategi som vil si noe hvordan vi ønsker å styre aktiviteten i området. Vi vil ha en god dialog med Kristiansand kommune som friluftslivsmyndighet for området i denne forbindelse.

Sykling i verneområdet har Fylkesmannen foreløpig vurdert til ikke å være tillatt. Dette skyldes nylige vedtak som er gjort på søknader om sykling i eksisterende Svingervann naturreservat. Fylkesmannen

vil i høringsperioden samarbeide med Kristiansand kommune i forhold til denne problematikken og vurdere om forbudet også skal gjelde utvidelsen.

Høring og videre prosess

Formålet med høringen er å kaste lys over mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert i forhold til konfliktgrad og mulige løsninger for området. Fylkesmannen vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert en oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra Miljødirektoratet vil deretter Klima og miljødepartementet legge planen fram for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

Beskrivelse av områdene

Bjørnstadfjell

Bjørnstadfjellet-Mørketjenn ligger mellom Bjørnstad gård og Mørketjenn, lengst nordøst i Gjerstad kommune. I alt er det avgrenset og beskrevet 3 kjerneområder/naturtypelokaliteter; to med hovedutforming gammel eikeskog og én som lågurt-eikeskog.

Utenom kjerneområdene er det dominans av lyngfuruskog (bærlyng- og lyngskog) inkludert knausfuruskog. I sprekkedaler, terrengforsenkninger og lisider med tykkere jordsmonn er også blåbærskog utbredt, ofte som grandominert skog. Innenfor kjerneområde 1 og 3 opptrer moderate mengder svak (til rikere) lågurt-eikeskog (NT).

Innenfor kjerneområde 1 varierer skogen ganske mye i alder og struktur. Store deler av lågurt-eikeskogen i sør er temmelig ung og tynnstammet, men det inngår spredte kontinuitetselement; fremst i form av stående gamle eiketrær. Det lille kjerneområdet ved Bjørnstad gård (kjerneområde 2) utmerker seg med høy tetthet av usedvanlig gammel eik hvorav de fleste har utviklet hul stamme. De største og eldste eikene der er 60-90 cm dbh og trolig 200-300 år. Barskogen i området er moderat gammel og ofte betydelig flersjiktet/fleraldret med god spredning til ca 150 år for gran og 200 år for furu. På skrinne mark er det heller ikke uvanlig med furu på 250-300 år.

Totalt er det påvist 9 rødlistearter (i hht. rødlista 2015), de fleste tilknyttet eik. Eikeknivjuke er beste funn så langt.

Området har klare verneverdier, fremst i forekomsten av lågurt-eikeskog og spredte kontinuitetselement av eik, men også grunnet ganske store areal med til dels uvanlig gammel furuskog og flekkvis høyproduktiv grandominert skog i seine suksesjonsstadier. På dette grunnlag, samt områdets relativt store naturvariasjon og funn av relativt mange krevende arter, så vurderes området Bjørnstadfjellet-Mørketjenn som regionalt verneverdig (**).

Bjørnstadfjellet-Mørketjenn vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. 1) lavlandsskog (middels grad); 2) rike skogtyper, herunder lågurtskog (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) edelløvsskog, herunder lågurt-eikeskog (liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Bjørnstadfjell naturreservat, Gjerstad kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med lågurt-eikeskog, gammel furuskog og høyproduktiv grandominert skog. Området har store naturvariasjoner med rikt biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 29/33 i Gjerstad kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 833 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gjerstad kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Beiting.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende vegger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Fossbufjell

Fossbufjellet ligger i nordøstre del av Gjerstad kommune, ca 10 km nordvest for Gjerstad sentrum. Terrenget er småkupert med åsrygger, koller, små sprekkedaler og slakere myr- og skogsterreng. Det er avgrenset tre kjerneområder; to med hovedutforming gammel eikeskog, og én som boreonemoral gran-blandingsskog.

Verneverdig areal er dominert av fattige vegetasjonstyper, men rikere typer opptrer flekkvis tilknyttet små sprekkedaler og skrenter. Utenom kjerneområdene er skogen generelt furudominert, men grandominert skog forekommer også. Rikere lågurt-utforminger (lågurt-, bærlyng-lågurt og lyng-lågurt) er i stor grad begrenset til små areal innenfor kjerneområdene. Bare under tvil kan ørsmå areal tolkes som den rødlistete naturtypen lågurt-eikeskog (NT).

Innenfor avgrenset verneverdig areal er det for det meste naturskogspreget "gammelskog". Kun små areal i randsonene er påvirket av hogst i helt ny tid. "Gammelskogen" i området; både den furu-, gran- og eikedominerte, er typisk moderat fleraldret/flersjiktet med god spredning i aldersklasser opp til ca 150(-200) år. Bare spredt og ganske unntaksvis forekommer eik og furu på godt over 200 år. Innenfor kjerneområde 2 forekommer et fåtall gamle og uvanlig grovvokste barlind.

Et moderat antall kryptogamer med signalverdi for kontinuitet i gamle trær og død ved er påvist. Flertallet av disse er tilknyttet eik, men det er også gjort interessante funn på furu, gran og osp. Totalt ble det påvist 7 rødlistearter i området (i hht. rødlista 2015). Områdets største biomangfoldverdier er fremst knyttet til eldre eik og eikeskog, men i noen grad også lavtliggende/boreonemoral og til dels solvarm eldre furuskog, samt mindre parti med relativt gammel (fattig) granskog og rikere lavlandsblandingsskog (boreonemoral gran-blandingsskog) med bl.a. grovvokst og gammel barlind.

Fossbufjellet vurderes til regionalt verneverdig. Fossbufjellet vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet: 1) lavlandsskog (middels grad); 2) rike skogtyper, herunder lågurtskog (meget liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) boreonemoral blandingsskog (liten grad); 2) edelløvskog, herunder lågurt-eikeskog (meget liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Fossbufjell naturreservat, Gjerstad kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon ##### med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med eikeskog, eldre solvarm furuskog og gammel granskog samt rikere lavlandsblandingsskog med grovvokst og gammel barlind.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 28/2 i Gjerstad kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 3751 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet #####. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gjerstad kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødiggforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Beiting.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- d) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- e) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Heddeviksfjell

Lokaliteten ligger i sør- til vestvendt dalside, mellom Skore og Åraksbø, på østsiden av Åraksfjorden. Nordvestre halvdel av lokaliteten er omgitt av høye, tilnærmet vertikale bergvegger, og dette i kombinasjon med eksposisjonen gir et spesielt gunstig (varmt) lokalklima.

Området ble kartlagt i 2009 av BNiofokus i regi av kartlegging av «rike løvskoger» for Miljødirektoratet. Området har samlet stor naturvariasjon, stor treslagsblanding, gunstig lokalklimatisk beliggenhet, langt fremskredet naturskogstilstand og høy tetthet av kontinuitetselement i form av gamle edelløvtrær og dødvedelement fordelt på mange treslag, tilsier høy naturverdi. En høy andel av arealet er dessuten truede vegetasjonstyper som høstingsskog, alm-lindeskog og rik kantvegetasjon. Vegetasjonen er lokalt meget rik, og samlet sett svært variert, og inkluderer flere regionalt sjeldne arter som lerkespore, storklokke, småborre og skogfaks. Det er dessuten påvist en rekke krevende arter innenfor organismegruppene sopp, lav, moser og sommerfugler. Lokaliteten er uten tvil svært viktig.

Kartlegging i 2015 viser at det er høstingsskog med trær som har vært utnyttet til forhøsting og emnevirke. Lauv til for fra lauvtrær, helst alm eller ask, ble høstet. I Heddeviki er det registrert 98 tidligere styvede trær. Avgrensingen omfatter de prioriterte naturtypene rik edelløvskog, rik blandingskog, gammel barskog, gammel løvskog og sørvendt berg og rasmark. En stor andel av arealet kan føres til den hensynskrevende vegetasjonstypen alm-lindeskog. Mye av denne skogen står på temmelig grovsteinet ur og stabilisert rasmark, men spesielt i øvre deler (opp mot svabergene og bergveggene) er det også ganske store areal med mer eller mindre finkornet mineraljord, spesielt i nordøst. I sør er det ganske store felt med åpen eller spredt tresatt fattigur. Mellom den åpne ura og og svabergene/brattlendtskogen ovenfor, står en ganske smal stripe med alm-lindeskog og boreonemoral blandingskog (hovedsakelig på stabilisert ur). Alm-lindeskogen er dominert av bjørk, selje og lind, men det inngår også alm, osp, spisslønn, furu, gran, hassel og hegg. Enkelte parti er dominert av gran, og noen steder er det ganske rene bestand med osp. I kant av de åpne urene er det dominans av boreale løvtrær (bjørk, selje, osp) og gran. Det er stor spredning i alders- og dimensjonsklasser med gran til 60 cm dbh, bjørk til 50-60 cm dbh, selje til 40-50 cm dbh, osp på 50-80 cm dbh, og gamle lindetrær på 50-80(-100) cm dbh. Enkelte av de eldste lindene er tydelig innhule, og noen viser tegn på tidligere lauving/styving. Et fåtall grove almetrær på inntil 100 cm dbh inngår også. Dødvedelementer opptrer spredt til ganske frekvent, og fordelt på mange råteklasser, dimensjoner og treslag. Lokalt (tilknyttet minst ett ospebestand i ur) er det store mengder læger av osp i nesten alle nedbrytningstrinn. Lenger nord (i områdets midtparti) er det et ganske stort areal med løvblandet granskog på småbregne- og lågurtmark. Granskogen er sterkt oppblandet med osp, og det inngår også noe bjørk, selje, hassel og lind. I rikere parti inngår der myske, krattfiol, trollbær, knollerteknapp (mye), kranskonvall, fingerstarr og myskegras. Noe kan klassifiseres som lågurt-granskog (regionalt meget sjelden skogtype). Mineralrike, mosekledd bergvegger med bl.a. glansperlemose, matteblæremose og flatfellmose inngår også. Granskogen er i aldersfase, og moderat fleraldret med mange osp og gran på omkring 50 cm dbh, men ingen grøvre. Lokalt er det forholdsvis store mengder død ved av osp, samt noe av gran, selje og bjørk, men dødvedkontinuiteten i dette området er relativt svak. Enda litt lenger nord faller en ganske stor bekk ned dalsiden, og langs denne står det parti med veldrenert barblandingskog på morenerygger, dels i form av bærlyngskog med urteinnslag. Nordre del av avgrensingen består av blandingskog på lavere høydenivå, og almedominert alm-lindeskog høyere opp. Nederst mot veien inngår et parti med

fuktigere gråor-alm(-hegge)skog. Dette partiet er ganske ungt (etter hogst) og delvis tilplantet gran (granplantefelt er ekskludert fra avgrensingen). Gråor-almeskogen går gradvis over i tørrere lågurt- og småbregneskog med stor treslagsblanding; både gran, bjørk, selje, rogn, hassel, hegg, alm, lind, spisslønn og litt eik. Deler av blandingssskogen har vært plukkhogd for et par-tre tiår siden, men har beholdt et visst naturskogspreget med fortsatt god aldersspredning og spredte dødvedelement fordelt på et vidt spekter av råteklasser, dimensjoner og treslag. Med høyden går blandingssskogen gradvis over i renere alm- og feltsjiktet blir også rikere på urter og gras, spesielt i øvre del hvor bunnsstratet består av mer finkornet og mineralrik moldjord. Ormetelg, hvitveis, myske, kratthumleblom, skogsvinerot og lundrapp opptrer som mengdearter. Vanlig er også lerkespore, trollbær, knollerteknapp, krattfiol, tveskjeggveronika, kransmynte, firblad, skogsalat, fingerstarr, myskegras, hundekveke og skogfaks. Mer spredt inngår skogvikke, tannrot, brunrot, haremat, småborre, storklokke og piggstarr. Alm-lindeskogen er sterkt fleraldret, og det inngår flere titalls meget gamle almetrær, samt noen lind, hvorav et stort flertall viser tegn på tidligere lauving/styving. Mange av disse er i spekteret 40-60 cm dbh, mens noen (både alm og lind) er inntil 80-100(-120) cm dbh. Et stort flertall av disse har også utviklet stammehulheter. Dødvedelementer inngår spredt til ganske frekvent, og fordelt på mange dimensjoner og treslag, og nesten alle nedbrytningsklasser. Mye av alm-lindeskogen i dette området passer betegnelsen høstingsskog. Ovenfor alm-lindeskogen er det bergvegger og skråberg med urterik tørrbakke- og kantvegetasjon og kantkratt. Bl.a. inngår smørbukk, småbergknapp, våskrinneblom, tårnurt, engtjæreblom, tiriltunge, tofrøvikke, prikkperikum, blåmunke, litt blodstorkenebb, sølvmore, flekkgrisøre, kantkonvall, veitistel og filtkongsslys. Einer og nypekratt er vanlig. Tilknyttet bergvegger og bergsprekker inngår dvergmyspel, bergskrinneblom, bergfrue og blårapp. På berghyller står det spredte eik, lind, alm, spisslønn m.fl. På inntil 50 cm dbh. Heddeviki er nordligste utpost for eik i Setesdal.

Det har vært utført registreringer av insekter her gjennom flere år og det er registrert 12 sårbare/rødlistede insekter i Heddeviki. Heddeviki er meget artsrik, fordi det her fremdeles forekommer enger med mange arter som er kulturbetinget. Engtjæreblom, flekkgrisøre, engnellik vokser til eksempel i engene. I slutten av juli 2008 blei det registrert mye firkantperikum og kransmynte i engene. Det forekommer noen meget store og gamle lindetrær i en hage på oppsiden av løa. Ellers er lia preget av skog og kratt med bl.a. varmekjære krevende arter slik som alm, hassel, trollbær, myske, krossved, trollhegg og lind. I Heddeviki er det kanskje forekomsten av den rødlistede orkideen søstermariehånd *Dactylorhiza sambucina*, som er den mest kjente. Denne har status sårbar (VU) på Norsk rødliste 2006. Søstermariehånd har et vidt spenn i voksesteder fra kystnære tørrbakker/berg via slåtteenger til berghyller med sigevatn i bratt skog. Arten har gått sterkt tilbake på slåtteeng-lokalitetene, som utgjør hovedgruppen av leveområder for arten. Et ganske stort antall krevende arter er påvist, både tilknyttet rik og gammel edelløvsskog, gammel blandingskog og baserike/mineralrike berg og kantsoner/sørberg. Tilknyttet alm spesielt er det velutviklede *Lobarion*-samfunn, og innslag av krevende skorpelav. På dødvedelement er det gjort funn av mange krevende vedboende sopp. Sommerfuglfaunaen er undersøkt gjennom en årrekke og mange krevende arter er påvist også innen denne organismegruppen. Mange av disse er avhengig av gammelskogselementer for hele eller deler av livssyklusen og kunne vært listet opp sammen med andre artsfunn fra denne lokaliteten, men siden de er samlet inn på eller nær inntil kulturmarka i øst, så er de kun oppført under det naturtypeobjektet.

Forslag til verneforskrift for Heddeviksfjell naturreservat i Bygland kommune i Aust -Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med stor naturvariasjon, med slåttemark, høstingsskog, rik edelløvskog, rik blandingskog, gammel barskog, gammel løvskog, sørvendt berg og rasmark, lågurt-granskog og den nordligste utposten av eik i Setesdal. Området har et rikt arts mangfold og mange rødlistearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 6/25, 20/1,2 og 27/13 i Bygland kommune, Aust-Agder fylke. Naturreservatet dekker et totalareal på 438 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Miljøverndepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bygland kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørre kvist som ligger på bakken eller medbrakt ved etter gjeldende lovverk.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer merket av på kartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.

- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e.
- f) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering/fornyelse av kraftledninger.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Hækjenkleiv

Området ligger like øst for Toftefjorden i Tovdalsåna, sør for Ytre Ramse i Tovdal. Merparten av arealet er ganske bratt eksponert mot vest. Tre kjerneområder/ naturtypelokaliteter er avgrenset, alle med relativt høy verdi.

Innenfor kjerneområdene finnes elementer av rik edelløvskog i form av lågurt-eikeskog (NT) og almlindeskog (rasmark-lindeskog). Utenfor kjerneområdene er vegetasjonen generelt fattig. Unntak finnes tilknyttet små sprekkedaler på lavere høydenivå hvor det flekkvis er svak lågurtskog (med gran og furu). Den brattlendte sørvest-vendte furuskogen er stedvis oppbrutt av blokkmark/ur eller svaberg/sesongfuktige åpne skråberg. Over på østsiden av topp-ryggen (og på noe slakere mark nedenfor kjerneområde 2) er det mest gran-dominert blåbærskog. Furu er det dominerende treslaget samlet sett, men det er også mye gran. Bjørk, einer, osp og eik er også vanlig. Rogn, selje, lind, spisslønn, og hassel inngår i mindre grad, mens alm, trollhegg og svartor bare finnes sparsomt.

Skogalder og -struktur varierer en god del. I sørvest er det relativt store areal med middelaldret/ ganske ung (ca 50-60 år) og temmelig tynnstammet og aldershomogen barblandingskog. Den høyereliggende, mer grunnlendte og dels bratte lyng- og knausfurskogen er derimot overveiende relativt gammel, og dels storvokst. Deler av den brattlendte knausfurskogen er uvanlig gammel med dominerende aldersklasse på ca 150-200 år, og med betydelig innslag av eldre furu på inntil ca 300 år. I dalføret på østsiden av ryggen er det mest gran-dominert skog og denne er typisk ca 120-150 år. Stedvis (i mer produktive parti) har granskogen kommet i oppløsningsfase med høy produksjon av død ved. Eika er generelt av tilsvarende alder som bartrærne (typisk 100-150 år), og typisk ganske småvokst (trolig grunnet skrint jordsmonn). Men i kjerneområdene finnes eik på inntil 50(-60) cm dbh og 180-200(-250) år.

Flere krevende arter er påvist, fremst knyttet til eik (gamle trær og død ved), men også enkelte tilknyttet furu, gran og rik bakke. Totalt er det påvist 9 rødlistearter. Mest oppsiktsvekkende er funn av *Buellia violaceofusca* (CR) i kjerneområde 2, som kun har ett funn i Norge fra tidligere.

Områdets største naturverdier er knyttet til kjerneområder med dels gammel og rik edelløvskog og ellers til gammel solvarm/ soleksponert furuskog. Verdifulle tilleggskvaliteter er knyttet til eldre, ganske kompakt granskog i sammenbrudds-fase samt mindre soleksponert furuskog med spredte kontinuitetselement. På denne bakgrunn vurderes "Hækjenkleiv" som klart regionalt verneverdig (**).

Området vil kunne bidra til oppfylging av viktige mangler i skogvernet. Av generelle mangler gjelder dette: 1) lavlandsskog (stor grad); 2) rødlistearter (liten grad); 3) rike skogtyper (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) edelløvskog, herunder gammel eikeblandingskog, rik eik-lindeskog m.fl. (liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Hækjenkleiv naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med gammel og rik lågurt-eikeskog og rasmark-lindeskog og gammel solvarm furuskog. Rikt biologisk mangfold knyttet til gammel eik, furu og gran.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 13/1 i Åmli kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 809 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Beiting.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende vegger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Kviteflogi

Området Ramneberg-Justnes utgjør sammen med det tilliggende området Vormevik (i sør) et langstrakt område med høy andel almedominert alm-lindeskog, og er samtidig det største og viktigste arealet for krevende arter tilknyttet denne skogtypen i Setesdal.

Lokaliteten er registrert og beskrevet av Jon T. Klepsland (BioFokus 2010) i forbindelse med kartlegging av "rike løvskoger" i regi av DN.

Lokaliteten ligger på vestsiden av Byglandsfjorden, og strekker seg fra sør for Hamre til Straumslandsnuten nord for Storstraumen. Terrenget er for det meste brattlendt, og har eksposisjon mot øst og sørøst. Deler av lokaliteten er betydelig skred- og rasutsatt.

Området er på lange strekninger avgrenset mot bergvegger, flåg og fattig berghylleskog mot vest, ved Kviteflogi bærer de loddrett bergvegg tydelig tegn på kalkutfelling. I nedkant av området grenser området for det meste til ungskog etter flatehogst, eller til fylkesveien der gammelskogen når helt ned. Ved Straumslandsnuten

Samlet stor naturvariasjon, stor treslagsblanding, gunstig lokalklimatisk beliggenhet, langt fremskredet naturskogstilstand og ganske god forekomst av kontinuitetselement i form av gamle edelløvtrær og dødvedelement fordelt på mange treslag, tilsier høy naturverdi. En høy andel av arealet er alm-lindeskog, som regnes som en truet vegetasjonstype. Vegetasjonen er til dels meget rik og inkluderer flere regionalt meget sjeldne arter som junkerbregne og storklokke. Det er dessuten påvist en rekke krevende arter innenfor organismegruppene sopp, lav og moser. Lokaliteten vurderes derfor som svært viktig.

Vormevik

Avgrensingen omfatter de prioriterte naturtypene rik edelløvskog, gammel løvskog og sørvendt berg og rasmark, samt små areal med uprioriterte typer for bedret arrondering. Store deler av arealet kan føres til vegetasjonstypen alm-lindeskog. Mye av alm-lindeskogen er mer eller mindre rasutsatt, og står stedvis i grovsteinet ur, men andre steder på finkornet mineraljord eller moldjord.

Almedominert skog opptrer kun lokalt, og er mer eller mindre begrenset til en smal stripe oppunder den høye bergveggen. Vanligere er utpregete blandingskoger med både alm, lind, hassel, bjørk, selje, osp, spisslønn, gran og evt litt furu eller gråor. Ganske store parti er dominert av bjørk, selje og lind. Andre steder er det hassel, bjørk og alm som dominerer tresjiktet. På noenlunde stabil mark (lavereliggende parti) er gran stedvis et kvantitativt viktig treslag, spesielt i sørøst. Med unntak av stabiliserte parti med grov blokkmark er vegetasjonen generelt gras- og urterik. Særlig rik vegetasjon opptrer på noenlunde finkornet skredjord/mineraljord i midtre sekjson. Myske, kratthumleblom og lundgrønnaks er eksempler på mengdearter der. I tillegg inngår bl.a. taggbregne, trollbær, kransmynte, skogsvinerot, brunrot, skogsalat, kantkonvall, firblad, bleikstarr, fingerstarr, hengeaks, hundekveke, skogsvingel, skogfaks og breiflangre. Tilknyttet bergveggen i bakkant er påvist bl.a. murburkne, grønburkne, olavsskjegg, rødsildre og bergfrue. Skogen varierer ganske mye i utforming, alder og struktur. En større andel av skogen virker forholdsvis ung, noe som trolig delvis skyldes tidligere hogst, men i stor grad også naturlige forstyrrelser som ras og snøskred.

Stammedimensjonene er likeledes for det store flertall ganske beskjedne, men det inngår også store til svært grovvokste trær, spredt gjennom hele biotopen. Eksempelvis inngår flere grantrær på 60-70 cm dbh, selje på 50-80 cm dbh og mye bjørk på 40-50 cm dbh. Imidlertid er det alm som er representert med de eldste trærne, og disse står spredt over mye av arealet, men med høyest

konsentrasjon i midtre seksjon. Mange av disse er innhule, og bærer tegn på tidligere lauving/styving/kylling. De groveste almene er 70-100 cm dbh, men flertallet av disse tidligere lauva trærne er i segmentet 30-60 cm dbh. Dødvdmengden i området varierer fra ganske sparsomt til rikelig. Alle treslag er representert, og fordelt på mange råteklasser. Det er imidlertid en sterk overvekt av temmelig tynnstammet virke, men grøvre læger finnes av både gran, selje, osp, lind og alm.

En rekke krevende arter er påvist, både kontinuitetskrevende saprofytter og epifytter, og jordboende arter knyttet til mineralrik og varm edelløvskog. Mange av disse er regionalt sjeldne til meget sjeldne og omfatter både karplanter, sopp og lav. Spesielt verdt å fremheve er funn av kullsoppen *Hypoxylon macrocarpum* (ny for Norge), samt tidligere funn (1982) av den sjeldne karsporeplanten huldrenøkkel. Utvalg av lav, moser og sopp på grov alm (hvis ikke annet er nevnt): *Agonimia allobata* (EN), almelav (NT), almelundlav, *Bilimbia sabuletorum*, bleikdoggnål (NT), blådoggnål (VU), *Gyalecta derivata* (EN), klosterlav (NT), kystårenever, *Lecania cyrtella*, *Piccolia ochrophora* (VU, Nordén & Jordal 2016), skjellnål, sølvnever (på lind), *Verrucaria breussii* (ny for Norge), kalkraggmose, kystbustehette, piskraggmose, putehårstjerne, putevrimose, tepperaggmose, almebroddsopp (VU), almekullsopp (NT), *Capronia munkii*, *Capronia pilosella*, *Eutypella stellulata* (VU), *Glyphium elatum*, *Hysterium angustatum*, narrepiggsopp, taggskinn og *Zignoëlla fallax*.

Ramneberg

Avgrensingen omfatter de prioriterte naturtypene rik edelløvskog, gammel barskog og rik blandingskog. Det inngår også små areal med sørvendt berg og rasmark, samt uprioriterte typer for bedret arrondering. Alm-lindeskog danner en mer eller mindre sammenhengende sone, fra sør til nord, i øvre del av avgrensingen. Alm-lindeskogsbeltet er omtrentlig 10-50(-100) meter bredt, og skogen står for det meste på stabilisert (mosekledd) og ganske storsteinet ur. Øverst oppunder bergsvaene, samt innimellom større steinblokker, finnes det likevel soner og flekker med finkornet mineraljord. Tresjiktet er for en stor del dominert av alm, spisslønn og (stedvis) lind. I tillegg inngår varierende mengder gran, bjørk, selje, osp, hassel og hegg. Lenger ned i dalsiden øker frekvensen av gran, bjørk og osp, mens mengden av edelløvtrær avtar betydelig. Vegetasjonen utviser også en tydelig sonering i rikhet, med de rikeste feltene på noenlunde finkornet substrat i øvre del av alm-lindeskogsbeltet. Ormetelg, myske, trollbær, teiebær, skogsvinerot, lundrapp og skogsvingel utgjør mengdearter i alm-lindeskogen. Spredt til lokalt inngår også bl.a. taggbregne, junkerbregne, firblad, krattfiol, skogvikke, tannrot, trollurt, kratthumleblom, skogsalat, kranskonvall, myskegras, hundekveke og krossved. Sjeldnere inngår også tysbast, hvitsoleie en del dødvedelementer av gran. Høyere opp finnes mer løvrike parti med større mengder død ved, av både gran, osp, selje og bjørk, og fordelt på de fleste råteklasser. Enkelte grantrær er inntil 70 cm dbh. Men det inngår også tett bestokkete parti med middeladret gran, som muligens er plantet inn. Alm-lindeskogen er generelt sterkt flersjiktet og fremviser stor spredning i alders- og dimensjonsklasser. Dødvedelementer forekommer spredt til relativt hyppig, og dødvedkontinuiteten lot til å være rimelig god. Spesielt grove læger opptrer likevel bare sparsomt. Til forskjell fra lokaliteten Vormevik i sør er det nesten ikke innslag av alm med tegn på tidligere lauving/styving. Mange almetrær viser likevel klare tegn på høy alder, men de oppnår sjeldnere samme stammeomfang. De største er likevel 60-80-100 cm dbh, og mange har døde stammedeler eller tydelige stammehulrom. Det inngår også noen hule og grovvokste lindetrær på 60-100 cm dbh, samt noen hengebjørk på 60-80 cm dbh. De største

spisslønnene er 50-60 cm dbh. Dødvedelementer forekommer spredt til ganske frekvent, og fordelt på de fleste treslag og råteklasser, men grøvre læger er noe underrepresentert og storklokke. Nedenfor alm-lindeskogsbeltet veksler vegetasjonen mest mellom blåbærskog og småbregneskog. Rikere parti med store bregner og urter inngår imidlertid også, og visse parti har rik lågurtvegetasjon. Bunnsjiktet er ofte velutviklet (tykt), og skogbunnen er ujevn av større og mindre steinblokker under det tykke mosedekket. Gran dominerer tresjiktet, men det inngår også varierende mengder furu, bjørk, osp, selje, rogn, hassel, spisslønn, alm og lind. I midtpartiet når gammelskogen ned til fylkesveien, og der inngår også et fuktdrag med gråor. Tilknyttet bergvegger ovenfor alm-lindeskogen er bl.a. påvist lodnebregne, rødsildre, bergfrue, tiriltunge, kransmynte og prikkperikum. I nordre del går det en hogstkile helt opp til høydekote 360, som i noen grad er inkludert i avgrensingen av hensyn til arrondering og restaureringspotensial. Ellers når ungskogen oftest opp til ca 250-300 moh, og er utelatt fra avgrensingen. I midtpartiet står det imidlertid gammelskog helt ned til fylkesveien, og dette er inkludert i avgrensingen. Sistnevnte parti består av naturlig forynget og ganske aldersheterogen granskog på blokkrik (storsteinet) mark. Granskogen er i aldersfase, forholdsvis gammel og storvokst med mange trær på 40-55 cm dbh, og trolig ca 150 år. Lokalt er det også i forhold til den stående kubikkmassen, noe som tyder på tidligere hogstpåvirkning.

En rekke krevende arter er påvist, spesielt innenfor segmentet av kontinuitetskrevende saprophytter og epifytter tilknyttet alm, men også andre treslag. Verdt å fremheve er funn av skumkjuke og gul vokslav, samt at det er lokalt gode forekomster av Lobarion-arter og sjeldne skorpelav som blådoggnål. Befaring ble foretatt før jordfugaen var kommet i optimal fruktifisering, og relativt få krevende arter innen denne gruppen er derfor foreløpig påvist. Men det generelt mineralrike substratet i kombinasjon med stor treslagsvariasjon og høy skogalder signaliserer godt grunnlag for krevende arter.

Forslag til forskrift om vern av Kviteflogi naturreservat, Bygland kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med alm-lindeskog, gammel barskog og sørvendt berg og rasmark med et rikt arts mangfold og mange rødlistearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 34/1, 15 og 35/1,2 og 48/1 i Bygland kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 7290 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bygland kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Beiting.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- g) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- h) Utenom eksisterende vegger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Rosstøl

Området ligger på nordsiden av Øynesvann og like sør for gården Rosstøl i vestre del av Tvedestrand kommune. Området består av et småkupert åsdrag/åsside med overveiende sørvendt eksposisjon. Ett kjerneområde/ én naturtypelokalitet er avgrenset.

En betydelig del av området består av lågurt-eikeskog (NT). Lågurtskogen veksler med fattigere blåbærskog, som både omfatter eikedominert skog og grandominert skog med osp og eik. På kollene inngår parti med fattig, grunnlendt lyngskog/knausskog (med furu og eik). I bratt terreng på lavere høyde inngår små areal med rikere eik-lind-hassel-skog. Eik dominerer samlet sett, men gran, furu, bjørk, osp og einer er vanlig i partier. Lind, hassel, rogn og spisslønn forekommer i mindre grad. Litt svartor og ask inngår i gran- og eikeblandingsskog langs bekken i vest.

Skogen varierer en del i alder og struktur. Ganske store parti består av aldershomogen og relativt ung og tynnstammet eikeskog (ca 50-70 år; typisk 10-25 cm dbh). Ned mot Øynesvann i nord er det eldre (men like aldershomogen) skog med eik, gran og noe osp, som er ca 100-120 år. Eldre eikeskog finnes på grunnlendt mark høyere opp, der inngår en del kortvokst eik på ca 150 år, og et fåtall eik på +200 år. Den største observerte var ca 80 cm dbh og innhul, men få er over 50 cm dbh. I vest er det både ung og eldre grandominert skog som dels er plantet og dels selvfrødd. Deler av plantefeltet står langs en utgrøftet bekk hvor det tidligere trolig har vært or-askeskog. Gran er mange steder i aktiv ekspansjon i eikedominert skog, og ser ut til å være i ferd med å fortrenge den naturlige edelløvs skogen. Mye av arealet er tett gjennomslått av eldre driftsveier/traktorveier, som ofte er tilrettelagt både ved spregning og graving. De fleste og tydeligste driftsveiene er hhv. vest og øst i området.

En rekke krevende arter er påvist, fremst knyttet til (rik) lågurt-eikeskog, men også noen tilknyttet gammel eik og død ved av eik, osp og gran. Hittil (i perioden 2002-2016) er minst 17 rødlistearter påvist (i hht. 2015-utgaven). Det er stedvis også beskjedent innslag av Lobarion-samfunn.

Avgrenset verneverdig areal har preg av å være et spesialområde grunnet det uvanlig høye mangfoldet av krevende eiketilknyttete arter. Dette kan nok i stor grad tilskrives gunstig geografisk og lokalklimatisk beliggenhet i kombinasjon med mineralrik berggrunn (amfibolitt). De største naturverdiene er knyttet til rikere lågurt-eikeskog, og spredte gamle eiketrær (ofte på fattigere og lavproduktiv mark). Det inngår relativt store areal som foreløpig har lav naturverdi/få spesielle kvaliteter, men som har rimelig godt utviklingspotensial, fremst med hensyn til den konteksten dette ligger i. I samlet verdivurdering teller det store mangfoldet av krevende jordboende sopp sterkt. "Rosstøl" vurderes likevel som klart regionalt verneverdig (**).

"Rosstøl" som vil kunne bidra til oppfylling av flere viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder: 1) rike skogtyper (middels grad); 2) rødlistearter (middels grad); 3) lavlandsskog (middels grad). Av prioriterte skogtyper inndeckes: 1) edelløvsskog, herunder lågurt-eikeskog (middels grad) og rik eik-lindeskog (liten grad).

Forslag til verneforskrift for Rosstøl naturreservat i Tvedestrand kommune i Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et lokalklimatisk lågurt-eikeskogsområde med høyt mangfold av eiketilknyttede arter på mineralrik berggrunn. Området skal spesielt ivareta spredte gamle eiketrær og det store mangfoldet av jordboende sopparter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 38/1 Tvedestrand kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på 210 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert

Miljøverndepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Tvedestrand kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder fylke, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørre kvist som ligger på bakken eller medbrakt ved etter gjeldende lovverk.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer godkjent gjennom forvaltningsplan, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tiltattelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og i.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Åslandsøya og Kjeøya

Området ligger nesten lengst sørvest i Åmli kommune, og grenser til Froland kommune i vest. Området omfatter noen øyer i Nidelva, hvor de fire største (fra nord til sør) heter Åslandsøya, Kjeøya, Gunvaldøya og Tolløya.

Vegetasjonen i området er relativt homogen, og overalt fattig. Skogen på øyene er dominert av furu, med varierende innslag av gran, bjørk og einer. Trollhegg og ørevier er vanlig på fuktige steder i forsenkninger, myrkanter og langs elva. Svartor forekommer sparsomt, mens eik og rogn kun finnes som busker/småtrær og meget sparsomt. Dominerende vegetasjonstyper er lyngskog og bærlyngskog (inkl røsslyng-blokkebær-furuskog). Ferskvannsbunnen består i stor grad av sandige elvesediment, og det er ganske mye langskuddvegetasjon dominert av krypsiv.

Furuskogen varierer en god del i alder og påvirkningsgrad fra øy til øy. På Kjeøya og Gunvaldøya er dominerende aldersklasse ca 100-130 år, og øvre alder ca 150(-170) år. Skogen er typisk nok moderat flersjiktet og fleraldret. På Åslandsøya (inkludert naboøya i SV) derimot er mye av furuskogen aldershomogen, dels ensjiktet, og kun 50-80 år (etter tidligere flatehogst). Det er et par hytter på sørsiden av Kjeøya, samt én hytte på Åslandsøya. En kraftgate (som er ryddet) krysser området over Kjeøya (bare så vidt) og Gunvaldøya (på vestsiden).

Området er relativt fattig på arter, noe som dels har sammenheng med liten arealstørrelse, men også skrint naturgrunnlag. Furustokkjuke ble funnet flere steder.

Området vurdert som lokalt verneverdig (*). Det som gjør at området vurderes verneverdig, er at furuskogen er lavtliggende, lite påvirket av nyere inngrep, og står i en uvanlig kontekst omgitt av vann med relativt rikt plante- og dyreliv.

Forslag til forskrift om vern av Åslandsøya og Kjeøya naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med lavtliggende furuskog i en uvanlig kontekst omgitt av vann og med et rikt dyre- og planteliv.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 56/1 Åmli kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 588 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Beiting.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
- g) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering/fornyelse av kraftledninger.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vassvann

Området ligger mellom Vassvatnet, Eidsvatnet, Røyrvatnet og Stemvatnet, ca 1 kilometer vest for Eftevåg, i Kristiansand kommune. Området er kupert med flere små koller med bratte sider, og mellomliggende trange smådaler.

Vegetasjonen varierer ganske mye over korte avstander i området grunnet variert topografi og stort spenn i fuktighetsgradienten. Særlig rike vegetasjonsutforminger finnes ikke, men det er stedvis god dekning av svak lågurtskog, som i fuktige parti går over i bregneskog. Små areal med lågurt-eikeskog (NT) opptrer her og der. Ellers er fattige vegetasjonstyper som blåbærskog og lyngskog mest utbredt. I terrengforsenkningene (dalbunner mm) er det ofte fattig til intermedieærrik sumpskog. I bukter og viker er det også noe sumpskog/strandskog, samt takrørsump og annen vannvegetasjon. Under ett er det furu og eik som dominerer. Gran, bjørk, osp og svartor opptrer også frekvent. I mindre grad inngår lind, hassel, trollhegg, einer og spisslønn. Kristtorn finnes kun sparsomt (små planter). I sør (mellom Eidsvann og Stemvann) er det fra eldre tid plantet inn ganske mye sitkagran.

Det er ingen nye hogstinggrep innenfor avgrenset verneverdig areal, men området er sterkt påvirket og modifisert av tidligere aktivitet. I dalsenkningene i sør er det relativt store areal med innplantet gran og sitkagran. Den eldste skogen er å finne på skrinne mark oppå kollene hvor det er furu- og eik-furuskog på inntil ca 150 år. Død ved forekommer bare sparsomt. På lavere høydenivå er skogen ofte ganske aldershomogen og bare svakt til moderat flersjiktet. Typisk er tre- og skogalderen ca 60-100 år og øvre alderssjikt rundt 120 år. I brattskrenter/blokkmark finnes et fåtall virkelig gamle og dels innhule lindetrær.

Noen relativt krevende arter er påvist, hovedsaklig tilknyttet eik og lind, men også visse tilknyttet furu og svartor. Totalt 5 rødlistearter tilknyttet fastmark og trær er påvist. Ut fra tidligere registreringer å dømme har området også en relativt rik fuglefauna.

Områdets viktigste kvaliteter som potensielt skogreservat er beliggenheten på lav høyde nær kysten i nemoral sone, den relativt store naturvariasjonen, forekomsten av høyproduktiv skogsmark, og forekomsten av gamle edelløvtrær. Dette i kombinasjon med at det er overvekt av eldre skog som er i ferd med å produsere en del dødvedelement og den litt isolerte beliggenheten omgitt av innsjøer med relativt rikt dyre- og planteliv, gjør at området er ganske spesielt.

“Vassvatnet-Eidsvatnet” er vurdert som lokalt verneverdig (*), til dels regionalt verneverdi.

Området vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet: 1) lavlandsskog (middels grad); 2) rike skogtyper, herunder edelløvskog og lågurtskog (middels grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) edelløvskog, herunder lågurt-eikeskog (liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Vassvann naturreservat, Kristiansand kommune, Vest-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et lavtliggende kystnært område med store naturvariasjoner, høyproduktiv og gammel edelløvskog i tillegg til et rikt dyre- og planteliv.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 74/4 i Kristiansand kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 234 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Kristiansand kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- d) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- e) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødiggforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- f) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- h) Sanking av bær og matsopp.
- i) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- j) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- k) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- l) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- m) Beiting.
- n) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- d) Utenom eksisterende vegger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- f) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- g) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- i) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- j) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- k) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- l) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- m) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- n) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Svingervann

Området ligger rett nord for eksisterende Svingervann naturreservat, like vest for Vågsbygd i Kristiansand kommune. I vest grenser undersøkelsesområdet til Songdalen kommune. Terrenget er småkupert med avrundete men ofte brattsidete koller og skarpt nedskårete sprekkedaler. Tre kjerneområder er registrert innenfor området. Alle disse er revisjoner av tidligere kartlagte naturtypelokaliteter.

Vegetasjonen i området er overveiende fattig. På kollene er det furddominert lyng- og knauskog. Nedover i lisdene er det mer eik, og i terrengforsenkninger er det som regel løvdominert eikeblandingsskog, typisk på blåbærmark. I mer markerte sprekkedaler finnes også litt rikere vegetasjonstyper i form av svak lågurtskog og storbregne-gras-skog, typisk dominert av skogsvingel. Treslagsvariasjonen der er også større med betydelige mengder barlind, osp, rogn, lind, spisslønn og hassel. På fuktig til vannmettet mark i terrengforsenkninger og tilknyttet myrer er det ofte fattig sumpskog med svartor, bjørk, einer og trollhegg.

Storparten av skogen i området er "gammelskog" med dominerende aldersklasse rundt 70-120 år. På skrinne koller/ åsrygger er det relativt gammel furuskog med spredt innslag av furu på 200-300 år. Dødvedelementer av furu opptrer spredt, men dødvedkontinuiteten er svak. Produktiv eikedominert i området er generelt relativt svakt aldersspredd med dominerende aldersklasse 70-100 år og typisk stammediameter på 20-35 cm. På skinnere mark finnes også eldre eik på inntil ca 150(-200) år og maks 45-50 cm dbh. Eldre eik er ikke observert. De antatt største (og kanskje eldste) trærne i området er to lindetrær som står ved bekken i kjerneområde 1. Disse er ca 70-90 cm dbh.

Områdets viktigste naturkvaliteter er knyttet til den generelt relativt store variasjonen i terreng og treslag, områdets lavtliggende og kystnære beliggenhet, og den høye dekningen av relativt gammel skog som innehar spredte kontinuitetselement. I samlet verdivurdering er det lagt vekt på positive kvaliteter som stor variasjon, høy dekning naturskog, kystnær/lav beliggenhet og funn av moderat krevende arter fordelt på ulike takso-økologiske grupper. I tillegg grenser området inntil eksisterende naturreservat av antatt lignende kvalitet som samlet sett gir ganske stort areal. Området vurderes som regionalt verneverdig (**).

Svingervann (utv) vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) lavlandsskog (middels grad). Av prioriterte skogtyper inngår: 1) bekekløfter (liten grad); 2) boreonemoral blandingsskog (liten grad); 3) edelløvsskog, herunder gammel eikeblandingsskog (liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Svingervann naturreservat, Kristiansand og Songdalen kommuner, Vest-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området er et godt utviklet og rikt skogområde med sjeldent stor variasjon i vegetasjons- og skogtyper, fra skrinne furukoller til frodige edellauvskogsdaler og sumpskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 12/1 og 13/1 i Kristiansand kommune og 75/1, 2, 10 og 12 i Songdalen kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1974 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Kristiansand og Songdalen kommuner, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.

- f) Beiting.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk. Ved bålbrenning i forbindelse med organiserte turer skal ved medbringes utenfra.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier, merket av på kartet, er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forswarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
- g) Opplag av båter.
- h) Skånsomt uttak av ved i deler av reservatet til bruk på hyttene ved Bispelona og Bispetjønn.
- i) Etablering av enkel ridesti på eksisterende stisystem gjennom reservatet.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av

naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Utvidelse av Vardeheia (Simontoheia)

Området ligger sør i Gjøvdal, like øst for Onevatn. Undersøkelsesområdet grenser inntil Vardeheia naturreservat i sørøst. To kjerneområder/ naturtypelokaliteter er avgrenset, hvorav kun omtrent halvparten av den nordre faller innenfor tilbudsgrensene.

Utenom kjerneområdene består området kun av fattige vegetasjonstyper. Dominerende NiN-grunntyper er blåbærskog og lyngskog. Av lyngskog er både knausfurskog og røsslyng-blokkebærfurskog vanlig, førstnevnte på lavere høydenivå (under 380 moh) og sistnevnte høyere opp. Det slakere midtpartiet (mellom ca 380 og 400 moh) består av aldershomogen granskog (trolig plantefelt) og et mindre parti med homogen bjørkeskog, samt et parti med fattig sumpskog rundt et lite myrtjern. Innenfor kjerneområdene opptrer både lågurtskog, svak lågurtskog, bærlyng-lågurtskog og svak bærlyng-lågurtskog. Vegetasjonen er flekkvis meget rik. Skogsvingel er vanlig. Med hensyn til frekvensen av trær og busker er det omtrent kjerneområde-dominans av gran og furu. Bjørk, osp, einer og til dels eik opptrer også relativt frekvent. I mindre grad inngår alm, lind, spisslønn og rogn. Selje, hassel og svartor opptrer kun sparsomt.

Skogen varierer i alder og struktur. Det slakere midtpartiet (mellom ca 380 og 400 moh) består av relativt tett og helt aldershomogen granskog (trolig plantet), eller stedvis bjørk- eller barblandingsskog (etter flatehogst). Nedenfor denne sonen er det overveiende knausfurskog, og denne er typisk kortvokst. Alderen på furua er inntil ca 150 år, men de fleste er yngre. Dødvedelement opptrer kun svært sparsomt. Ovenfor kjerneområdene er det overveiende barblandingsskog i aldersfase; ca 100-120 år. Kjerneområdene skiller seg ut ved å ha høyere bonitet/produktivitet og dessuten innslag av gamle edelløvtrær. Av gamle edelløvtrær inngår først og fremst alm og eik, men antallet av slike element er ikke høyt.

Det er gjort funn av ganske mange krevende arter, fremst knyttet til eik (gamle trær og død ved), men også alm, osp og rik bakke. Totalt er det påvist 8 rødlistearter. De aller fleste funn av interessante arter er gjort innenfor kjerneområdene.

Området vurderes til å være et viktig tilskudd til Vardeheia NR i sørøst. Vardeheia NR inneholder flere viktige kjerneområder med rik og gammel eikeblandingsskog, og denne relativt store konsentrasjonen av slike sjeldne og biologisk rike biotoper er trolig avgjørende for at det opprettholdes levedyktige bestander av de mest kontinuitetskrevende arter tilknyttet de aktuelle edelløvtrær (eik, alm, lind).

Kjerneområdekvalitetene innenfor området er noe truet av tilgrensende eldre granplantefelt, og ved eventuelt vern bør det gjøres en nøyere vurdering av om det bør iverksettes skjøtsel/biotopforbedrende tiltak.

Området vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet: 1) lavlandsskog (middels grad); 2) rødlistearter (liten grad); 3) rike skogtyper (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) edelløvskog, herunder gammel eikeblandingsskog og alm-lindskog/styvingshager (liten grad); og 2) boreonemoral blandingskog (meget liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Vardeheia naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med vernet er å ta vare på en stor, rik og variert forekomst av lavereliggende boreonemoral-sørpboreal edellauvskog og av rik blandingsskog med det naturmangfold som naturlig hører til. Naturtypene i området har særskilte verdier knytta til forekomstene av gammel, naturskogspreget eikeskog med uvanlig høyt innslag av grov, gammel og hul eik.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 25/1, 6, 7, 9, 28, 29 og 27/1, 2, 28/2, 3 og 36/5 i Åmli kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 20 422 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Beiting.

- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- i) Utsetting av saltstein
- j) Slått, samt rydding av kratt og skogoppslag på slåttevoll på totalt ca. 5 dekar rundt støylen «Knutsknattebua».

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e, f, i og j samt § 7 a, b, f og g.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
- g) Hogst i etablerte plantefelt
- h) Bruk av kløvhest
- i) Nødvendig motorferdsel i sammenheng med:
 - a. Uttransport av felt elg og hjort med anna kjøretøy enn de som er nevnt i § 6 andre leddet pkt. b.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Utvidelse av Reismyr

Området ligger på "heia" øst for Gjøvdal; sørøst for Mjåvatn og nord for Vikstøyl. Den flate (topogene) Reismyr er omgitt av et småkupert, hovedsaklig skogkledd ås- og kollelandskap. To kjerneområder/ naturtypelokaliteter er avgrenset.

Furu-dominert lyngskog er dominerende NiN-grunntype. Mye av lyngskogen er svært skrinn knausfurskog. Gran-dominert blåbærskog og grasdominert fattigskog er også utbredt (typisk i små bekkedaler og i bunn av lisider). I kjerneområdene er det parti med rikere vegetasjon i form av svak lågurtskog og (rikere) lågurtskog. Der inngår en del osp, samt noe selje, spisslønn, lind og hassel. Myrene innenfor utvidelsesområdet/verneverdig areal er av samme typer som innenfor eksisterende Reismyr NR. Det vil si et myrkompleks av ombrogen og fattig minerogen, topogen til svakt soligen, myr.

Innenfor kjerneområdene finnes en del storvokst osp og dødvedelementer av osp, samt relativt gammel spisslønn og litt lind. Utenom disse er skogen helt dominert av gran og furu. Alt kan karakteriseres som "gammelskog", men skogalderen er ikke høy. Utpå myrholmene og i partier med skrinn knausfurskog er det stedvis god aldersspredning på furu til ca 150 år, og det finnes også et fåtall eldre (til ca 200 år). Dødvedelementer forekommer bare svært sparsomt.

Flere svakt til moderat kontinuitetskrevenne arter er påvist, fremst tilknyttet osp og spisslønn. Det er potensial for funn av flere moderat krevenne arter tilknyttet disse substrat, samt rik bakke (bl.a. mykorrhiza-sopp). Foreløpig er kun 3 rødlistearter påvist.

Områdets største naturverdier er knyttet til små areal med osp og rik/gammel edelløvskog i sørskrenter. Verdifulle tilleggskvaliteter er knyttet til eldre, dels kompakt furskog (fremst på myrholmene) og supplement til og mer helhetlig arrondering av et stort og relativt variert myrkompleks. På denne bakgrunn vurderes "Reismyr NR utvidelse" som (i øvre sjikt av) lokalt til regionalt verneverdig (*-**).

Området vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet: 1) lavlandsskog (liten grad); 2) rødlistearter (liten grad); 3) rike skogtyper (meget liten grad).

Forslag til forskrift om vern av Reismyr naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med vern er å ta vare på et myrområde med særs stor variasjon i hydrotopografi og myrtyper. Svakt hellende bakkemyrer er dominerende, men både strengmyr, næringsfattig flatmyr og mange grunne myrtjern er representert. Gammel og rik edelløvskog i sørs-krentene, samt eldre furuskog på myrholmene.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 23/17, 24/35, 36 og 76 i Åmli kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på 1384 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødigforstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d) Oppsetting av telt og kamuflasjennretninger for fotografering er forbudt

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Beiting.
- f) Utsetting av saltstein.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier, merket av på kartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og f samt § 7 a, b og f.
- f) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.